

Молодий Комуніст

Орган Київського обкому ЛКСМУ

пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Рік видання XVIII
№ 30 (2298)
ЧЕТВЕР
10
БЕРЕЗНЯ
1977 РОКУ
Ціна 2 коп.
Газета виходить
з 1939 року.

„ІЗВЕСТИЯМ“ — 60 РОКІВ

Одна з найстаріших газет нашої країни — «Ізвестия» — відзначає цього року своє 60-ліття.

Газета народилася у бурхливій дні лютевої революції 1917 року як орган Петроградської Ради робітничих депутатів. Незабаром вона стала виданням Центрального Виконавчого Комітету і Петроградської Ради робітничих і солдатських депутатів.

Як цінні документи історичного значення зберігаються в державних архівах, у музеях номери «Ізвестий», в яких у дні Великого Жовтня було опубліковано перші декрети Радянської влади — Декрет про мир, Декрет про землю. Коли в березні 1918 року Радянський уряд переїхав у Москву, номер «Ізвестий», що вийшов у столиці, відкривався статтю В. І. Леніна «Годовне завдання наших дней».

Будучи масовою, народною газетою, «Ізвестия» являють собою яскравий вираз соціалістичної демократії. На її сторінках широко висвітлюється діяльність Рад депутатів трудящих усіх ступенів, багатогранне економічне і культурне життя союзних і автономних республік. В усіх республіках і великих областях редакція має шістьдесят власних кореспондентів.

Відоображаючи на своїх сторінках ленінську миролюбну зовнішню політику Комуністичної партії і Радянської держави, «Ізвестия» користуються впливом на міжнародній політичній арені.

Газета «Ізвестия» виходить двома випусками, увечері — для московських читачів, уранці — для всієї країни. Її восьмимільйонний тираж друкується в 44 містах. Недільний додаток до газети — «Неделя» виходить півторамільйонним тиражем і розрахований на сімейне читання.

(ТАРС).

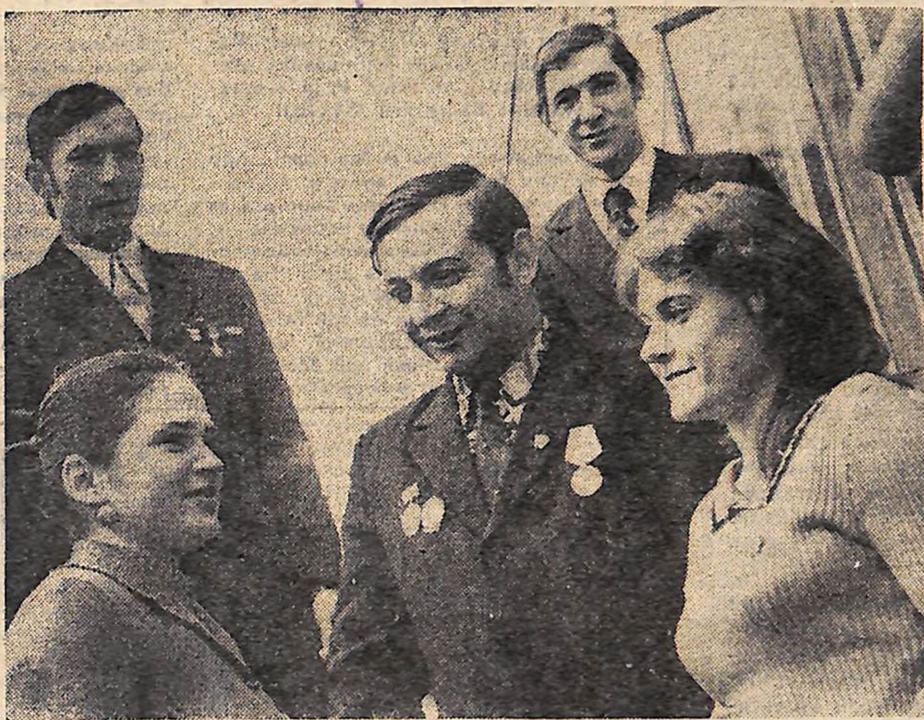
ПАМ'ЯТІ РАДЯНСЬКОГО ПОЛКОВОДЦЯ

Славний бойовий шлях, від рядового до маршала, заступника Верховного Головнокомандувача в роки Великої Вітчизняної війни і Міністра Оборони СРСР у післявоєнний час, пройшов Г. К. Жуков. Комуніст з блискучим партійним стажем, він належав до тієї плеяди радянських полководців, які багато зробили для забезпечення перемоги нашої славної Армії в роки громадянської війни, потім у Вітчизняній війні і в роки мілітаристської Японії, внесли величезний вклад у розвиток воєнної науки.

Постановою Ради Міністрів СРСР передбачено встановлення меморіальної дошки на будівлі штабу Червонопрапорного Київського військового округу, військами якого він командував у довоєнний період.

5 березня в Києві відбулося відкриття меморіальної дошки Маршалу Радянського Союзу Г. К. Жукову. На урочистому мітингу, присвяченому цій події, були присутні трудящі міста-героя Києва, воїни Київського гарнізону, ветерани громадянської і Великої Вітчизняної воєн, представники партійних, радянських і громадських організацій.

(РАТАУ).

ПЕРШІ У СВОЄМУ ДІЛІ

Зліт переможців у соціалістичному змаганні 1976 року

Учасники обласного зльоту (зліва направо): дочка колгоспу імені Леніна Довишського району Ганна ПОКЛАД, тракторист колгоспу імені Леніна Петрівського району Анастасія СУПРУН, тракторист колгоспу імені Шевченка Довишського району Микола ТКАЧЕНКО, електроварник Побузького нікелевого заводу Павло РОЄНКО, електромонтажник ТЕС 1-2 м. Олександрія Надія ЛУЦЕНКО

Робота зльоту збіглася із закінченням Всесоюзних комсомольських зборів «Комуністичну ідейність, активну життєву позицію кожного комсомольця». Краї з кращих молодих трудящих зібралися разом, щоб з трибуни обласного зльоту від імені своїх ровесників ще раз заявити: «Наша життєва позиція — вірність ідеям Жовтня в трудовій і громадській діяльності». Відкриваючи зліт, перший секретар обкому комсомолу Олександр Скічко сказав:

— Ударна праця нині, в дні вахти на честь 60-річчя Жовтня, — це продовження революційних традицій нашого народу. Так заявили сто сорок тисяч юнаків і дівчат області на Всесоюзних комсомольських.

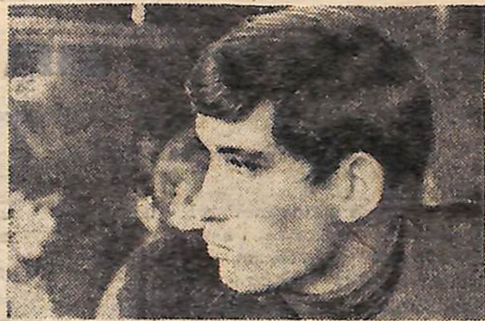
(Закінчення на 2-й стор.).

— При однакових умовах, та не в одинакових умовах — доводиться боротися за виконання кожного пункту зобов'язань, — говорить дочка колгоспу «Перше травня» Матвієвського району Валентина МАХНО.

Тракторист колгоспу імені Шевченка Гайворонського району Станіслав ДУБОВИЙ.

Фото В. КОВПАКА.

Поповнюйте ряди правофлангових

Учасники обласного зльоту переможців соціалістичного змагання 1976 року звернулися до всіх комсомольців і молоді орденосної Мировоградщини із зверненням, у якому вони закликали молодих трудящих області активно, по-діловому включитися у Всесоюзне соціалістичне змагання 1977 року, славними діями на трудовій вахті добитися права підписати Репорт Ленінського комсомолу Центральному Комітетові КПРС на честь 60-річчя Великої Жовтня.

ЖОВТНЕВА ВАХТА КОМСОМОЛУ

ІМЕНЕМ СОРОК ПЕРШОГО

Репортаж про події двох тижнів у біографії степового села Підвисокого Новоархангельського району. Розповідь ґрунтується на уривках з листів генерал-лейтенанта у відставці Б. І. Арушаняна, генерал-майора у відставці С. І. Іоаннисяна, поета Євгена Долматовського, з книг І. Хизенка «Ожилі сторінки», А. Васильєва «Всі хвилини війни», Ю. Стриженкова «Герої Перемисля», В. Селімова «Роса прикордонних стежок», матеріалах народногосподарського музею села Підвисокого Новоархангельського району, підготовлених головою ради музею, заслуженим діячем культури УРСР Д. І. Фартушняком.

ЗВИЧАЙНИЙ ТИЖДЕНЬ ВІЙНИ.

1—7 СЕРПНЯ 1941 РОКУ

Ідуть похмурі дні. У мокрих пшеницях і лісах під селом Підвисоким частини двох радянських армій тримають важку кругову оборону. Ось уже півтора місяці підходять вони під кордон в безперервних боях. Знищено сотні ворожих танків і мотоциклів, підірвані батальйони гітлерівців. Була не тільки успішна оборона. Серед оточених — 99-а стрілецька дивізія, яка вже на другий день війни не обгорілася, а наступала, відбила у порога Перемисля і вдержувала його кілька днів. Дивізію першою у Великій Вітчизняній війні нагороджено бойовим орденом.

Чому скупчилися радянські частини під невеликим степовим селом, яке тепе зачароване? Передовсім скувати дії 22 дивізій порожня, в тому числі двох танкових і трьох моторизованих, не пустити їх до Дніпра, до Києва.

Становище оточених скрутне. Нічого поповнення, жодного дня перепоїнки. В багатьох дивізіях зникли беззастатного склади не тільки батальйону, у кожного третього бійця зброя — трофейна. А наскоки тісні кіліє самозащити, підірвані «гренадери» та «зальні» стріляють. У сорок першому Олександр Матросов іще не закрив грудьми амбразури дота. Але перед ним — дві армії Матросова, які кидаються грудами на танковий удар ворога, зупиняючи його сліди країною, ціною свого життя даючи Батьківщині кілька тижнів перепоїнки для зміцнення оборони.

ЗВИЧАЙНИЙ ТИЖДЕНЬ МИРУ.

20—27 ЛЮТОГО 1977 РОКУ

На тому місці, де в сорок першому була штаб радянського з'єднання, де між наляганих хат Підвисокого гинули останні захисники села, височить нова школа, яку торік подарував дітям колгосп. Щоранку дівчата кмітливо сидять у школі — і починаються у них будні навчання.

ПІДВИСОКЕ: ТИША. ВОДА. ХЛІБ

1977 рік. У село заходить весна. Чути, як шумить вітер у верхів'ях дерев. Мелодійний передзвін краплів з дахів...

1941 рік. «Гуркіт вибухів, перестрілка не припиняється ні на хвилину. Справді, люди у вогні».

1977 рік. На Синьосі сміх, галас. Із берега, тонячись на останніх крижинах, десанти люди топлять рибу у весняному потоці.

1911 рік. «Противника кинули в бій танки. Вода стала червоною від крові».

1977 рік. Учителі школи стурбовані: кілька гірчаків неабало поклялися з хлібом — поламали, покрили шматочками, яких не могли з'їсти в їдальні.

1941 рік. «Уже третій день військам не видають продовольства».

ВІД АВТОРА. Як перекласти мову війни на мову сьогодення? Ти, що виріс у тиші, чи відчувши, що таке цілоденний гуркіт бомб, снарядів, мін? А можеш уявити собі, яка вона, кривавая вода в

річці, де ти купався чи ловив рибу? Зрозумієш почуття окруженця, котрий три дні не тримав ані крихти в роті, щодня відбиваючи атаки і щодня підіймаючись у рукопашну?

Слова такі звичні — хліб, тиша, вода. Але який різний зміст вкладають у них люди різних поколінь. І ти повинен зрозуміти це, друже, перш ніж вирушати в мандрівку в грізний 1941-й рік, удуматися, зібратися внутрішньо, щоб досягнути ту далеку грозу. Інакше відклади газету вбік. Мені боляче й соромно буде перед мертвими і живими солдатами сорок першого, якщо по їх крові, ділах і помислах козатимуть байдужі чи скептичні погляди. Вадамайся, мій читачу!

ОБОВ'ЯЗОК. 1941 РІК

Хоча перед тобою уривки з багатьох листів, моделюючих, ким називали уже людей, та вони не відтворять повністю подій тих семи днів оборони села Підвисокого, двох проривів оточення, що захлинулося в крові. Слухайте ж голос сорок першого відомий тих грізних днів, коли люди жили боронили і вмирали, виконували до останньої краплі свій обов'язок перед Батьківщиною.

З анкетним військ нашої групи на річку Синюху вранці 1 серпня по радіо надійшло бойове розпорядження командуючого військами фронту, яке вимагало від групи Понеділіна (командуючий радянським утворенням — О. Р.) удержувати зайняті рубежі».

2 серпня. Вранці почалися запеклі бої. Противник не шкодує безпримасів. Здається, немає такої шматка землі, де б не рвалася його снаряди. А наша артилерія відповідає сабобо: снаряди потрібні для вирішальної сутички. «Обслуга 76-міліметрової гармати» Миколи Кулишова (72-а стрілецька дивізія) займає позицію на безіменній висоті, що за два кілометри від села Тернівки. Четирі танки підбиті. Після обіду — п'ята атака. Навілинів Валентина поранено. До гармати стоїть сам

Див. 2—3 стор.

ПЕРШІ У СВОЄМУ ДІЛІ

● З ВИСТУПІВ УЧАСНИКІВ ОБЛАСНОГО ЗЬОТУ

Сусід хіба чужий?

Бригадир комсомольсько-молодіжної бригади плазниківів Світловодського заводу чистих металів Микола ПЕТРОВ:

Не буду переповідати заслуг моїх товаришів від початку десятиріччя. Скажу головне — на довготривалому не зупинилися, успіх не паморочив голови, цілі кожної перемоги ми ставили дедалі за сумісництвом й економістами. Підраховуючи свої можливості, пускали в дію всі резерви. Коли 22 січня цього року бригада виконала план двох років, ми знову сіли за підрахунок.

— Ми зобов'язалися до 60-річчя Великого Жовтня справитися з плановим завданням трьох років п'ятиріччя. Ось тут і відчували силу підтримки. Спочатку міськом, потім обком комсомолу та обком партії схватили нашу ініціативу. Це додає сил на нові успіхи у змаганні. Ходити в переможних, іде правди діти, приємно, почесно. Але чи буде чистою наша боротьба, коли поруч працюватиме колектив відстаючих? Тож і взяли шефство над трьома бригадами дітями, які не справлялися зі своїми завданнями. Кожної зміни в них відстаючих колективах трудяться по одному нашому товаришу.

На жаль, ще далеко не всі працюють під девізом «Жодного відстаючого поруч!». Невже можна відчувати справну радість особистого успіху, коли у сусідів «горять» плани, жісткість на рівні, коли у них істурмівання? Кому ж, як не передовим, ударним колективам, прийти їм на допомогу?

БАБУСИНІМИ МЕТОДАМИ

Доярка колгоспу «Перше травня» Малишківського району, член обкому комсомолу, депутат обласної Ради депутатів трудящих Валентина МАХНО:

— Говоритиму про умови праці, про те, як при однакових вимогах доводитися в неоднакових умовах боротися за виконання кожного пункту зобов'язання.

У нашому комсомольсько-молодіжному колективі вісімнадцять дівчат. На початку року на комсомольських зборах ми дали слово надіти по три тисячі кілограмів молока від кожної корови. Після виходу постанови про Всесоюзне соціалістичне змагання переглянули свої

зобов'язання. Кожна вирішила надіти молока на 50 кілограмів більше, ніж зобов'язувалась. Я планую на даїсті п'ятдесят кілограмів перевищити надій від кожної корови. Та дотримати слова нам не допомагає техніка. При сучасному рівні механізації тваринництва ми, як і наші бабусі колись, доїмо вручну. Ніяк не астановлять на фермі навіть системи очищення молока, а вже не кажу про машинне доїння. Знають про це і члени правління колгоспу, райком комсомолу, та далі обіцянок справ не йде. Доїмо вручну, заздримо подругам із сусідніх колгоспів, де нелегку працю на фермі давно вже переключили на плечі машин.

Урочисто і водночас по-діловому пройшов обласний зліт правоохоронних соціалістичного змагання. Кожного учасника у відвертій розмові з товаришами головну увагу зосередили на проблемах змагання, перспективах боротьби за підвищення продуктивності праці, щоб потім у своїх колективах творчо використати цей діалог для успіхів на вахті 60-річчя Великого Жовтня.

Матеріали зльоту підготувала спецкор «Молодого комуніста» О. БАСЕНКО.

Хто прийде на зміну?

Доярка колгоспу імені Фрунзе Ульяновського району, грунтокомсорі ферми Таміла КОЗІШКУР:

— Поруч зі мною працюють переважно наші матері та бабусі. Хоч би одна випускниця прийшла на зміну. Де там! І найвищою зарплатою не заманиш. Бо молода дівчина шукає привабливої роботи, яка б приносила творчу насолоду. Таких умов сьогодні наша ферма ще не може запропонувати. Більше того, доїмо здебільшого вручну, з механізмів виручають тільки транспортери.

Досвід

з практики

Перший секретар Знаменського міського комсомолу Катерина КИВЕРНИК:

— Микола Ткаченко правильно відзначив, що біля джерел змагання повинні стояти комітети комсомолу. Ось тільки між теорією і практикою чомусь трапляються розходження. У нас у районі традиційними стали зльоти молодих доярок. Проводимо їх на базі передових господарств. А чи не краще було б такий зліт провести де-небудь у відстаючому колгоспі, побувати передовим дояркам у своїх подруг, котрі ніяк не досягнуть і двотисячних надій? Час обмінятися досвідом з цих питань між міськкомом і райкомом комсомолу в масштабах області.

Фото П. КОВПАКА.

БІЛЯ ДЖЕРЕЛ ЗМАГАННЯ

Комбайнер колгоспу імені Шевченка Долинського району, член комсомольського бюро відділка Микола ТКАЧЕНКО:

Мені щастить четвертий рік підряд счоловати такий екіпаж. І вже з досвіду знаємо: готовність техніки, — то оперативність на весняному полі.

— На Всесоюзних зборах ми затвердили комсомольсько-молодіжні екіпажі на період сіабі. Комітет комсомолу заздалегідь запланував темпи нашої роботи. Тут — вчасний ремонт техніки, вивчення передового досвіду, створення найкращих умов для двозмінної роботи.

Розробили й умови соціалістичного змагання між молодими механізаторами, водіями. Тим часом «проектористи» перевірили якість ремонту посіаної техніки, готовність техслужби до двозмінної роботи. Словом, комітет комсомолу по-діловому розв'язує питання трудового сусперництва.

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Кузнецов. У цьому бою всі обслуга вийшла зі сходу, але висога до нечора лишилася за нами. Зранені люди лежали біля скіпської гармати, на схилі горіли танки...

«І серія. Всього день у безперервних атаках».

«Літаки з фашистськими свастиками бомбять бойові порядки. В повітрі неперушно стоять стовпи чорного диму».

«З матеріальним сумом в очах дивляться на нас жінки-колгоспниці».

«Літак ворога скидає листівки над оточеними військами. У відповідь на заклики і пропозиції фашистів білі відповідіють комбінацією міцних слів, дружними рушпачиними злідами та поодинокими гарматними пострілами».

«Б'ються всі, хто здатний тримати зброю...»

«Противник уводять у бій нові сили, ми ж розбавляємо такою можливість. І з кожним днем війни втрачають збільшувати нерівність сил».

«День 5 серпня був найнапруженішим і найсильнішим. Ворог при підтримці снайперів артилерійського вогню, протитанкових настрілів розташувався оточити, посилав атаки на всюду фронті кількох оточених, намагалися розколоти фронт оборони. Наших військам протактом усього дня доводилося — настільки нестерпимо контракти, щоб швидко ударом ми під загрозом такого удару відкинути противника».

З КНИГІ ГІТЛЕРІВСЬКОГО ГЕНЕРАЛА ГАНСА ФРЕДЕНРА «ПРОГРАНА БІТВА»:

«Це були солдати, які справді зневажали смерть».

«6 серпня. Вживаємо заходів для пряткування прапора. Два штабних працівники залишаються нас, несучи загорнуте бархатне полотнище. Що їх чекає попереду? За наказом полковника комісара Фрейса спалюємо всі документи політвідділу. Багаті видаються (грашпачини) порівняно з нагаючими хатами».

«Гітлерівські генерали вирішили зімкнути каліні і роздати нас. Десять танків рушили з лівого і правого. А ми вже підправили нашу артилерію вперед у коридорчик, що з'явився. Що робити? У нас було кілька тракторів від гармат, у військах з ляду. Снегов (командир 99-ї стрілецької дивізії. — О. Р.) вирішив їх використати! Як? До німців послали «переміжника» з місцевих жителів, який сказав, що «червоні» дістали у підкріплення танкову дивізію. Німці насторожилися. Тієї ж ночі назустріч їм вийшли ці «танки». І засвітили фарми, з ревом моторів. І піхотинці наші зчинили шум страшенний: були наліцями в газі, куркотили порожніми відрами, кричали «ура». І ворог заламався, відійшов. А ми знову висконали з каліні».

«Дальше продовження боротьби в умовах оточення стало неможливим. Уже третій день військам не надано продовольства, снарядів і пального немає, патрони ось-ось кінчатся... Було прийняте рішення силами, що лишилися, знову спробувати здійснити організований прорив і вихід з оточення».

ІМЕНЕМ СОРОК

ОБОВ'ЯЗОК. 1977 РІК

— А все-таки який нерівний жереб долі. — Задумливо погоджується Андрій. — Назва одна: обов'язок перед Батьківщиною, а зміст різний. Ім — їм під кузі, нам — уміти, розв'язати себе, випрошувати на цій селіській землі соціалістичний хліб.

З вікна школи, розглядаючи з Андрієм Пароніним — секретарем комсомольського комітету село Підвисоке, ми вирішили в краєвіді гонзачки сорок першого року: он там містяться штаб радянського з'єднання, там прорвалися німецькі танки, там же вурці лежали поранені...

Сьогодні ж — тиждень ударної комсомольської вахти, присвячений сорок першому. І те, що тиждень фронтів, відчувати усі. Старшокласники готуються до вчора «Гоголів зашкати Батьківщину», піонерів дають на зустріч з ветеранами Великої Вітчизняної війни, готуються екскурсія в краєзнавчий музей, у комсомольців — Всесоюзні комсомольські збори, на які також запросять ветеранів...

— На зборах поговоримо про «обов'язок». Але не тільки про навчання. Коли комсомольці продовжать тиждень ударних справ, жінки їм треба з повною енергією. Та коли йдеться про період, присвячений сорок першому... На який землі, так пекло політій кова? в той час, він повинен бути незвичайно навіть на рівні незвичайних!

— Який же?

— Думаю, завдання в тому, щоб ударний комсомольський тиждень відіграв в селі всі — від старого до малого. У підперелі й комсомольські класи поспішають лекторів і політінформаторів, вони розповідають там про події воєнних років, про вахту комсомольців сьогоднішнього дня. В селі роботу неспіє не тільки художня агібригада чи лекторська група. Щойно на засіданні комітету комсомолу ми розглядали роботу штабу тимчасової і вирішили: подати про кожного ветерана війни, про кожну сім'ю, яка дала Батьківщині солдата Великої Вітчизняної І, значаю, самим жити іменем сорок першого...

ПАМ'ЯТЬ. 1941 РІК

«Літературному гуртку Підвисоцької середньої школи Новоархангельського району Кіровоградської області».

Дорогі юні друзі! З великим хвилюванням прочитав вашого листа. Вже одна назва села на конверті — Підвисоке — говорить для мене дуже багато. З Підвисоком пов'язані мої гіркі спогади. Після поранення 6 серпня я брав участь

у кількох спробах прориву. Потім разом з генералом Отурином, полковником комсаром Школасовим і ще кількома товаришами, призначеними в лісі. Нам довелось витримати це кілька годин. Ми були зранені, вкрай виснажені від втрати крові. В такому стані ми захопили німців... Ми опинилися у Підвисокому. Тут уже стояв штаб німецької дивізії чи корпусу. Він знаходився в школі. Біля танку стояли партії, вивішені з будівлі. Нас посадили за парти, мабуть, для припущення. На такий шквал впливів німецький генерал і звернувся до нас, приблизно до десяти-п'ятинадцяти командирів, з промовою. Вигляд наш, мабуть, був неспокійний, останній бій, що перебігав у букоташну працю того дня, відбувався на соціалістичному полі під сильним дощем. Ми були в бруді і крові, так-сяк нервовані. І ось генерал, дивлячись на нас із ганку, повсякчасу нас припущував та ображав. Ного мову акуратно черкавала іншим німцем. Потім генерал потхав, а нас відправив в німецький табір. Це було наприкінці першого декади серпня 1941 року, я не запам'ятав числа, бо все в голові змішалося. Та запам'ятався той генерал і емблема дивізії на боргах грузинки — ведмідь.

22 серпня сорок першого я, трохи прийшовши до пам'яті, втік з колонії полонених, коли нас везли з Умані до Вінниці.

У листопаді 1941 року, після довгих поневіринь, я добрався до своїх. Перебуваючи знову в лавах армії, я не міг забути Підвисокого. Не міг забути й генерала, що припущував нас, поранених та безбройних. Уявляв собі, що дивізії, яка мала емблему ведмідя, попала під Стаалінградом в оточення: в бачив розбиті грузовики з ведмідями на задньому борту. Тут я буквально, став тримати що дивитися на яринілі, мая особисте право розпротиратися з тим генералом. На початку січня 1942 року при нашому рішучому штурмі «групування», що було оточене, командири дивізії захопили в полон. Командувачем Донського фронту дозволили мені долити цього генерала. Його припели в будинок якоїсь школи в передмісті Стаалінграда і посадили за парту. Я стан на против нього і сказав йому всі ті слова, що він годі, в серпні 1941 року говорив у Підвисокому, ображаючи і припущуючи нас. Генерал почав обурюватися: він здався в полон, вимагав гуманного ставлення. Тоді я нагадав йому Підвисоке і сказав, що використав тільки його слова, але звернені не на адресу поранених командирів, а на його адресу. До речі, якщо вам цікаво, призначив генерала фон Данієльс.

Так, у Підвисокому ми пережили велике

геро. Але я не можу забути й того, що відкрилося пізніше. — багато героїв партизанського руху, підпілья, руху опору у Фінляндії, Голландії, Норвегії — це ті, хто попав у біду в Підвисокому, під уманню. Читали ви книгу Івана Бєзуглого про німцівські підвали, про них, хто партизанів у районі, де місцялася ставка Гітлера? Всі герої цієї книги, чи майже всі, — з 6 і 12 армій. Адже це були кадрові частини Червоної Армії, прикордонники, що зчинилися живими, військові, які в тридцять шостому, тридцять сьомому роках билися в Іспанії, були учасниками Халхін-гсуду і війни з бісифінами. Вони билися до останнього, несли радянських людей, комуністів, комсомольців не згальбили. А якщо доведеться опинитися в полоні, то вони й там не схилили голови. Навели як приклад долю однієї людини. Я зустрічав її в Підвисокому, а після війни — в Москві. А знайшов її так. 1958 року я був у Норвегії. Норвежці показали мені фотографію і сказали — ось чудовий білшовик. Мені обидно на фото виглядала знайомим. У Москві я розшукав цю людину. З'ясувалося, що вона в умовах підпільних таборів і в скелях Норвегії організувала сили опору. Його ім'я і прізвище — Василь Новоборачев, він — полковник зенітної іспраді — ми з ним бачилися в Підвисокому в перших числах серпня 1941 року. Ось так довго написав я вам, дорогі друзі, про події, які відбувалися у вашому селі в часи, що, певно, видаються вам глибоко давниною.

Всім вам бажаю щастя.

Євген ДОЛІМАТОВСЬКИЙ.

м. Москва».

ПАМ'ЯТЬ. 1977 РІК

З РОЗПОВІДІ ВОСЬМИКЛАСНИЦІ ІРИ СИМОНЕНКО

У нашому селі три братські могили. І на кожній після перемоги виставили дуги інформаційних воїнів. «...131 невідомий радянський воїн». «...84 невідомий радянський воїн». «...94 невідомий радянський воїн». Металеві написи на плитках не змінюються аж дивно, але після загибелі мало б планувати звести нові й інші поховання воїнів, їх останки ходитимуть — певідоно. Ажже кожен око, кожен блідняк у сорок першому нестерпимо на братські могили.

Вони до кінця виконали свій обов'язок перед Батьківщиною. Чи ж можемо ми, жінки, бути сім'яними, не виконавши свого обов'язку перед ними? — поспішають знімати Батьківщині, народові, сім'ям... (Закінчення)

ЧЕСТЬ ЗМОЛОДУ

ЯК СТАТИ
ПЕРСПЕКТИВНИМ?

ЛІТНІ робітники дивилися на Сергія з докором, наче хотіли сказати: «Як ти можеш! Неважко тобі не до рога честь колективу?» Під тими поглядами він знітився, замовк. І при старших не промовив більше ні слова. А залізничник, що в цей час проходив мимо й чув цю розмову, кинув:

— Надто легкого життя вони забажали. Щоб стати хорошим спеціалістом, треба спочатку скуштувати «чорної», найбруднішої роботи. Тільки так до праці привчаються. Ми в далеко гірших умовах набували робітничої професії: канави рили, вантажниками були. І нічого з нами не трапилось. А тепер молоді не ті стали...

З ним не погодилися: ця «практика» для професійної підготовки нічого не дасть. Інколи, правда, використовують учнів на підсобних роботах. Але ж куди від цього дінешся? Необхідність, викликана нестачею робочої сили.

— Не відішлю ж я кваліфікованого робітника вантажити, скажімо, рами, коли під рукою є молодий хлопець, учень. Хто ж планує давати? Молоді ще наддоженуть своє, — зауважив майстер заготовчого цеху Знамянського локомотивного депо Д. Ф. Грицай.

...Інструментальний цех справедливо називають кузницею кадрів. Десятки юнаків набули тут спеціальностей слюсаря - інструментальника, шліфувальника, терміста. Деякі з них самі стали

командирами виробництва, наставниками молоді. П. Є. Куліша та С. П. Павленко добре знають на підприємстві. Багатою вони дали путівку в трудове життя.

Недавно другий розряд слюсаря - інструментальника присвоїли Сергієві Крикуненку, учневі Петра Єфремовича Куліша. Тому самому Сергієві, який прямо сказав при наставниках: «А що, хіба не так? Скільки часу ми проводимо не за верстатом, а на підсобних роботах!»

— Це добре, що мені взагалі його присвоїли. Десять місяців був учнем, потім працював на благоустрої туристської бази. А коли повернувся, то ніяк не могли зібрати екзаменаційну комісію.

Та на цьому не кінчилося. Вже будучи кваліфікованим робітником, С. Крикуненко три місяці одержував заробітну плату учня.

— Цього бути не могло, — щиро здивувався майстер інструментального цеху В. М. Радінович. — Я обов'язково перевірю.

З'ясувалося: Сергій не склав екзамену з техніки безпеки, бо не знав, що потрібно його складати. Майстер ніхто не повідомив опісля про рішення кваліфікаційної комісії.

— Чесно кажучи, я був проти того, щоб присвоїти йому розряд, — пішов на відвертість майстер. — Безвідповідальний хлопець. І не слід про нього писати. Ось візьміть Сашу Савицького.

Всього чотири місяці ходив в учнях. Потім дали розряд. Крикуненко? Ні, за ним нічого такого я не помічав. Але ж, кажу, безвідповідальний. Заробітну плату одержує незалежно від виробітку, у нього ставка. Тож і працює абияк. Такого тільки на підсобних роботах і тримати.

Крикуненко — не єдиний, чий учнівський стаж тривав рік або й більше. Секретар комсомольської організації цеху Олександр Озарчук має четвертий розряд слюсаря-інструментальника. Після служби в армії повернувся в інструментальний (правда, таких одиниць). Він розповів:

— Адміністрація цеху пояснює тривале ходіння в учнях тільки лінощами учнів. Хороший стимул для зростання, нічого не скажеш! Я сам був новачком і добре знаю, що таке невдачі. Тут підтримка потрібна, а не втовкмачування одного і того ж: ти нічого не вмієш, ти нічого не знаєш, даремно тобі гроші платять... Звичайно, є у нас хороші наставники. Та що вони можуть зробити, коли їхніх підшефних часто відривають від верстатів?

«Дай слово, що зі старшим майстром сперечатися більше не будеш», — сказав старший майстер допоміжних цехів Г. Т. Луначенко після чергового «виступу» Крикуненка.

А було так. Уранці кількох учнів послали в підшефний колгосп, не попередивши їх перед тим про поїздку, не забезпечивши обідом. Вони попрацювали півдня, змерзли, зголодніли й повернулися назад. Адміністрація негайно зреагувала: усно попередила хлопців.

— Ми хотіли б створити комсомольсько-молодіжну бригаду в цеху, — ділиться планами секретар. — Але це нереально. Хлопці йдуть в армію і в інструментальний уже не повертаються.

Це ж підтвердив В. М. Радінович і пояснив причину: мовляв, низька заробітна плата. Чи ж єдина вона, ця причина?

З таких, як Крикуненко, запевняє майстер, толку не буде. Більше сперечаються, ніж працюють. То недоволені, що їхні прізвища красуються на дошці «Хто не виконав денного завдання», то їх із цеху не вирядиш, щоб подвір'я від снігу очистили. Правда, старші майстри зловживають «нарядками» на підсобні роботи. «Ні, толку не буде», — остаточний вирок майстра.

Суворий вирок. Тут відразу можуть сказати, хто перспективний, так би мовити, майбутній цеху, а хто — випадковий, з ким і морочити голову не варто. «Безперспективні» зрозуміли, звичайно, що вони безперспективні. Підсумки соціалістичного змагання підбивають без участі комсомольського секретаря. Єдине, що від нього вимагається, — це поставити свій підпис під списком переможців, серед імен яких марно шукати імен молодих робітників. Заперечення неминуче: як же порівняти результати недосвідченого і висококваліфікованого робітника? Олександр Озарчук звертався до адміністрації з пропозицією організувати змагання серед молодих. Безрезультатно.

Саша Савицький через чотири місяці після приходу на підприємство дістав другий розряд. Скромний, ввічливий хлопець. Сергій Крикуненко довелося ходити в учнях понад рік. Старші товариші поспішали пояснити це лінощами хлопця, забувши, що в наставництві важливу роль відіграє індивідуальний підхід. Не будемо робити із Сергія ангела, вад у нього є. Але ж то довго й марудно — шукати позитивних рис, якими він, певно ж, не обділений. Найлегше мати справу з уже готовим, у цілому хорошим робітником. Бо тоді вимагається тільки навчити його премудростей слюсарної справи. Це не якийсь там «безперспективний»...

А. РОМАНЮК,
спектор «Молодого комунара».
м. Знамянка.

Кінопланама

БЕРЕЗНЯ

За повістю білоруського письменника Василя Бикова поставлено фільм «Дожити до світанку», в якому відтворено сторінки героїчного літопису Великої Вітчизняної війни.

...Листопад 1941 року. Німці почали другий наступ на Москву. Грєба за певну ціну зупинити ворога. Намому командувачу стає відомо, що поруч з шосе, яке веде до Москви, розмістився німецький склад боєприпасів. Плану підірвати його, можна зупинити ворога на цьому відірвув фронті.

Для здійснення цієї операції лейтенант Івановський пропонує виділити йому групу людей, які б уміли ходити на лижах. До бази 40 кілометрів. І проїти їх треба до світанку...

Про велику солдатську мужність, про подвиги і ім'я Перемоги цей фільм. У ролі лейтенанта Івановського — автор Саратовського драматичного театру Олександр Михайлов.

Хто з глядачів не знайомий з творчістю Віри Панаєвої? Кінематографісти не раз ставили фільми за її творами: «Вступ», «Серьожка», «Робітничі селення»... На цей раз режисер Ігор Масленников пропонує «Сентиментальний роман» за мотивами книги письменниці. Через долю молодого журналіста і людей, яких він зустрічає на своєму життєвому шляху, розкриваються такі великі теми, як сім'я, справжнє і уявлене міщанство, кохання.

Севастьянова грає студент другого курсу театралічного училища імені Щукіна Микола Денисов. У фільмі знялися Олена Прокопєва, Олена Коренева, Людмила Гурченко, Станіслав Любимов.

Про долю тринадцятирічного білоруського хлопчика Боріска, який у роки Великої Вітчизняної війни втратив рідних і став сином полку, сержантом медичної служби, йдеться в кінострічці «Маленький сержант» виробництва «Білорусьфільм» і «Баррандов» (Чехословаччина).

Одного разу Боріска виніс з поля бою пораненого бійця Ярослава Лукаша, доглядав його. І хоча хлопець не знав чеської мови, вони подружилися. А в наступному бою Ярослав загинув. Наприкінці війни маленький сержант Іда в гості до матері Ярослава.

«Відпустка, яка не відбулася» — так названо картину Одеської кіностудії, яку поставив за власним сценарієм Імгур Золотев. Вона розповідає про долю трьох друзів, наших сучасників.

Л. БОРОВИК.

КАДР З ФІЛЬМУ «МАЛЕНЬКИЙ СЕРЖАНТ».

ПЕРШОГО

Цим займається у нас гурток червоних слюсарів. Вони розшукали вже понад три сотні учасників боїв за Підвисоку. Чимало з них — від генералів до рядових — побували в Підвисокому, стали нашими близькими друзями. Чимало — прислали нам свої спогади.

Пам'ять може бути активною і пасивною. У нас вона активна. Це означає, що ми повинні не тільки пам'ятати про ті далекі героїчні роки, а й нагадувати про них людям. До залу сільського краєзнавчого музею, де розгорнуто експозицію Великої Вітчизняної війни, часто надходять екскурсії — діти, дорослі, люди з нашого села, гості з інших сіл, міст і навіть зарубіжні. Нерідко ці екскурсії проводимо ми, члени шкільного гуртка екскурсоводи: Тарас Бугайчук, Кость Добжан, Наталія Радзівська, Алла Білик, Надія Горняківська. Але найбільший вклад у збереження пам'яті про героїчне минуле робить, звичайно, голова ради музею, вчитель історії і суспільствознавства Дмитро Іванович Фартушняк. Важко уявити собі, скільки сил та енергії вкладає ця людина в те, щоб кожен краєзнавець і відвідувач фактично про історичне минуле Підвисокого і минає йдучи на його адресу численні листи: «Володимире, від ваших селом, пославлю спогади...», «Білі Підвисокого виставили бачили мого чоловіка, офіцера Радзівського Армії... Допоможіть знайти...» І знову пошуки, невтомний, безперервний. Такий приклад хочемо наслідувати й ми.

ЗАВТРАШНІЙ ДЕНЬ. 1941 РІК

«Протягом дня 6 серпня наша група прикриття продовжувала відстоювати свої позиції, а з настанням темряви, як і противник, наступили двох лощей. Бійці і командири здатні тримати зброю і рухатися розбившись на дрібні групи, просочувалися крізь ліній фронті і зривалися до своїх військ».

Глибокою ніччю виривався із пороного лашмору. Люди йдуть, пишніми полем. На чолі невеличкої колони — генерал Прохоров і командир Прейс. Їм важко аєс, час прокладати стежку в густій, колосистій повалений дощем спешці. І ми робимо це по черзі».

«Згідно з операційним штабом Штабного фронту за 10-11 вересня з 1 по 3 вересня 1941 року війська з оточення і приєднали до своїх військ понад 11 тисяч чоловік. 10-12 вересня з бойовим знаряддям. Крім того, велика кількість бійців і командирів приєднувала до партизанів чи вийшла до військ Південно-Західного фронту, відомостей про чисельність ворогів немає».

З репортерського записника. Як зрозуміти в усій глибині, чим був день зазвартний для людей 1941 року? Тих,

хто виходив з оточення, несучи на грудях знамена своїх частин, хто пробивався до далекого Дніпра з жагобою помсти за товаришів, похованих у Підвисокому, з наміром розбити-таки фашистів. Вони ще не знали, яка ціна їхньої крові. Що зміцнено оборону на Дніпрі і танкова армія Гудєріана, націлена на Москву, змушена повернути на південь. Столиця укріплює свою оборону і це стане однією з причин розгрому гітлерівців під Москвою. В нього вклали свою кров і підвисоцькі окруженці. Вони не знали того, що затримка гітлерівців у кіровоградських степах дала можливість евакуювати в глибокий тил заводи і фабрики Дніпровського басейну і Донбасу, які всю війну потім забезпечуватимуть фронт зброєю. І, можливо, 1945 року колишні окруженці Підвисокого стрілятимуть по рейхстагу з гармат, виготовлених на заводах, уряттованих ними в 1941-му.

Вони не знали, що попереду ще 1399 днів і ночей великої війни, як не знали і савсі долі на ній. А якби знали, наскільки легшим видався б цей шлях з оточення! Приміром, воїнам 99-ї стрілецької дивізії. Прорвавшись до Дніпра, вони знову аступили в бій. Громили фашистів під Сталінградом. Першим в історії Великої Вітчизняної війни визволяли обласний центр — Ростов-на-Дону. Потім визволяли міста ще і ще — Запоріжжя, Одесу, Ковель... І, як віхи шляху, на прапорі дивізії поруч ордену Червоного Прапора, нагороди сорок першого, появлялися нові нагороди. Прорив оборони на Ігульці — орден Суворова другого ступеня, бої за Ковель — орден Богдана Хмельницького другого ступеня. Нарешті, штурм Берліна — і на прапорі, винесеному в сорок першому з Підвисокого,

засяяла найвища нагорода Батьківщини — орден Леніна!

Поки що вони не знають усього цього. Попереду важка дорога, і не кожен пройде її до кінця. Не всім пощастить перейти ліній фронті і бити ворога в лавах регулярної армії, частина залишиться в партизанських загонах, частина стане підпільниками. Частина в бою попаде в полон. Та й тут, за колючим дротом, триватиме боротьба.

Танкопораненим повав до рук ворога генерал Прохоров — командир 80-ї стрілецької дивізії. Довідавшись про це, гітлерівці вирішили схилити на свій бік поначальника, про талант якого давно чули і ударили чийсь з'єднанні принесли їм стільки втрат у перші півтора місяця війни. За особистим дорученням Гітлера в табір для військовополонених прибув німецький офіцер, щоб запропонувати російському генералові високий пост у так званій російській визвольній армії генерала Власова. Та знайти Прохорова було не так легко — генерала переховували полонені, допити, навіть тортури яких не давали ніяких результатів. У таборі день і ніч надирвався гучномовець: «Генерал Прохоров, ми гарантуємо вам життя, здавайтеся!» (Чи не дяно — людина в полоні, а їй пропонують здатися? Отже, вона бореться!).

Зусиллями провокаторів генерала на решті представили посланцеві фюрера, але результати переговорів вічна-віч виявилися сумними для гітлерівців — з проголошеною головою його відправили літаком до Берліна.

Тоді «обробляли» Прохорова взялило білогвардійські генерали, які ввійшли в Росію, сам Власов. Але що могли зробити ці п'януваті особи з духовним кременем генерала? Василя Івановича Прохорова не чекала доля Карбишева. Гітлерівці придумали йому іншу смерть — повільнішу. Голодного, пораненого, знесиленого від втрати крові і тортур, його посиляли на найважчі роботи в каменоломні, де 1943 року він і помер. Вірніше, загинув, як

незламний воїн Вітчизни. До останнього подиху поруч нього були його солдати, котрі оберігали свого генерала, як прапор. Жоден із них не пішов служити ворогові, ті, що були сильнішими і здатнішими, етекли з концтаборів у партизанські загони, били ненавистних гітлерівців у лавах народних месників.

ЗАВТРАШНІЙ ДЕНЬ. 1977 РІК

У шестикласній Оленки Матвар і Валі Яковей — радість: прийшла поповідомлення з почтис, що їм — пославка з Берліна!

— З Ямбильського округу? Із села Сіпавого? Від Веліки-Кемелової, від степів-ласинок?

Потім традиційний інтерес: а що ж у середині літньої? Ось показався галстук, під ним — значок, марки, маленькі символічні-пресимітні черевички та інші сувеніри і, звичайно, лист. Друзі з Болгарії розповідали про своє життя, навчання. Вони багато і чому схоже на наше. Ажже Болгарія — країна соціалістична, і там, як і у нас, по-батьківському шлюбуються про дітей.

Такий подарунок на свята — подвійне свято. А подібних вісток від друзів у Підвисоцьку школу приходить чимало. На стендах клубу інтернаціональної дружби школи — адреси друзів з усіх союзних республік, і багатьох країн закордону.

Питуть не тільки діти. Почесні члени клубу Підвисоцького КДУ — Луїс Корраллан, Валентин Ульбрихт, Густав Гусак та багато інших діячів міжнародного комуністичного і робітничого руху. Їхні листи зберігаються в музеї, чергуються з нові і нові.

Після XXV з'їзду КПРС у Підвисоцьку школу знову прийшли листи від зарубіжних гостей партійного форуму — український школяр написав Ерік Хонеккер, Фідель Кастро, Хільберто Вієра Альваро Кунья, керівник компартії Колумбії, Великобританії, Еквадору, Болівії. В листах — схвальні оцінки того, як іде боротьба за соціалізм і демократію в країнах соціалістичного табору і в країнах капіталу, як здійснюється у світі велика Програма миру, напруженість партійних з'їздів комуністів Країни Рад.

Білі аркушки концертів у клубі інтернаціональної дружби нагадують білий роздубів муну. Чим більше їх з'являється над апаратурою, тим менше ліпнатиється місяці для чарівних ракет. Намагаюся уявити собі: а що, який таке невідтворений райоток відблеску? І чия бачу голову дружно відпіння вирини крові, бачу чисте весняне небо, асфальт сонця. Мирного тобі неба. Півнісько, на всі твої далішні історії! Ти виборола це право, ти борелася за нього, ти гідна його!

О. ЖУРБА,
Новоархангельський район.

ОТРУЙНИКИ ЕФІРУ

3. ЇХНІ „ВИТОНЧЕНІ“ МЕТОДИ

Деякі органи західної преси твердять, ніби «Радіо Вільна Європа» і «Радіо Свобода» після Хельсінської наради відмовились од підривної пропаганди проти соціалістичних країн. Може, справді РС і РВБ тепер виступають за взаєморозуміння і мир між народами?

Це допущення дуже наївне. «Лобова» антирадянська пропаганда імперіалізму, як відомо, не принесла її організаторам бажаних результатів, і вони були змушені змінити тактику.

Положення, розроблені спеціалістами в засобах масової комунікації (цим терміном охоплюються преса, радіо, телебачення і кіно), у практиці імперіалістичної пропаганди, в тому числі в практиці роботи РС і РВБ, не змінюються спочатку в конкретні політичні директиви. Такі директиви періодично готуються для РВБ і РС у Нью-Йорку та Вашингтоні і погоджуються з керівництвом ЦРУ.

У директивах для РВБ і РС завжди відводилась велика роль такому завданню, як «переконати слухачів, що ця радіостанція — їхній власний голос», що вона не діє в інтересах якоїсь іноземної держави (тобто США). Недарма ці станції понад двадцять років старанно замітали сліди своїх зв'язків з ЦРУ.

Чи змінилося що-небудь тепер?

Закінчення. Початок у «Молодому комунарі» за 1 та 3 березня.

Як повідомляє депутат бундестагу ФРН Карл-Хейнц Хінсес у збірнику документів «Радіо Вільна Європа» — дітище холодної війни, виданому у Мюнхені, як і раніше, «спостережливим, швидко розрахованою політикою інформації, вони ставлять за мету зародити сумнів у слухачів, підготувати їх до прийняття антикомуністичних ідей, діючи при цьому дуже спритно, прагнучи не справляти враження організації з прямо антикомуністичною спрямованістю».

Ще охочіше РС і РВБ застосовують, як вони самі називають, «крос-репортаж». Польський розвідник Анджей Чехович, який майже шість років пропрацював на «Радіо Вільна Європа», навів документальні докази цього ряду ідеологічних диверсій, що їх здійснюють РС і РВБ, щоб «викликати в соціалістичному таборі неспокій і напруженість, настроювати окремі верстви населення одну проти одної і всіх проти їхніх партій, формувати ворожий настрій в одній із соціалістичних держав до інших країн соціалізму». Ось що таке «крос-репортаж», або «перехресні повідомлення», а простою мовою — брудна робота.

«ПЕРЕКРИЧАТИ, не даючи вислухати правди, залити все потоком лайки та викривлень, ПЕРЕКОНУВАТИ діловому РОЗ'ЯСНЕННЮ». — ось як характеризував свого часу В. І. Ленін методи подібних «пропагандистів». Зрозуміло, тактика при цьому постійно змінюється. «Лобовий» імперіалізм та антирадянщина тепер не в моді, і радіодиверсанти з РС і РВБ керуються такими вказівками:

«У тоні і манері передач РС не повинно бути ніякої злости. Дружелюбність — не ключ до взаєморозуміння, і воно повинне проводитись до слухачів в усіх передачах. Ті, що пишуть, і диктори повинні уявляти себе «співрозмовниками» в гостях у кожного окремого слухача».

Скрупульозне розроблення механізму пропагандистського впливу свідчить про прагнення ідеологічних радіодиверсантів з РС і РВБ перетворити слухача в якогось робота, свідомість і діями якого можна було б маніпулювати, керувати на відстані з такою ж легкістю, як сучасною машинною. Теоретики і практики імперіалістичної пропаганди мріють про «вкорінення» політичних ідей прямо в мозок людини, минаючи будь-які захисні психологічні бар'єри. Саме тому стільки зусиль витрачають вони на розроблення техніки пропагандистського впливу, прагнуть дуже старанно, з психологічної точки зору обґрунтовано добирати форми і методи пропаганди. Все це робиться для того, щоб добитись хоч якогось ефекту в поширенні дискредитованих і застарілих ідей, на які спирається капіталізм.

Підіємо деякі підсумки.

Протягом усієї своєї історії РС і РВБ, котрі є ланками в ланцюгу антикомуністичних центрів, створених США в роки «холодної війни», діють у двох основних напрямках.

По-перше, в небачених масштабах вони займаються веденням «психологічної війни» проти населення Радянського Союзу та інших соціалістичних країн Східної Європи.

По-друге, і РВБ, і РС здійснюють під безпосереднім керівництвом ЦРУ політичне, економічне й військове шпигунство проти соціалістичної співдружності.

Всі ці напрями діяльності переслідують у грубій суперечності з цілями та принципами Статуту ООН, з духом та буквою Заключного акта Наради з питань європейської безпеки, підписаного в Хельсінкі. Своєю діяльністю ці так звані «радіосистеми» перешкоджають оздоровленню міжнародної обстановки.

А. ПАНФІЛОВ,
кандидат історичних наук.

Юрій ДМИТРЕНКО

ЗАГРАВА

Б.

— Заспокойтесь! — полетів над притихлим натовпом металевий голос Долінського. Це — заложники, — він показав у бік оточених козаками селян. — Коли, повторюю, через п'ятнадцять хвилин не назвете закладників, усіх їх, — рука з наузером хитнула в бік захоплених, — буде розстріляно!

Макар не попав у заложники. Намагався розгледіти серед них кого-небудь з комітету. Не зміг. Та, здавалося, ніхто туди й не понав. Значить, ханали без розбору. І не встиг Роман, який не відходив від нього, оглядітись, як Макар зробив крок уперед. У живіт йому загрозливо әперся багнет. Почувши окрик, солдати розступилися, пропустили Губенку на середньому майдану. Відчуваючи на собі зловтішні погляди Ерделі та Павлюковського, Макар підійшов до Долінського, зупинився:

— Я організатор. Складав економічні вимоги. Їх, до речі, п'яні Ерделі обіцяв обмірковувати. — Макар посміхнувся і продовжував: — До мене йшов оцей чоловік, — кивнув у бік убитого. — Я замовляв йому кілька книжок... Відпустіть заложників, вони ні в чому не винні...

— Зв'язати! — крикнув Долінський солдатам. Двоє черкесів з мотузкою кинулись до Макара. Зупинилися: як зв'язати одинокорого?

— А ви до тудуба прив'яжітьте, — глузливо порадив Макар, стежачи краєм ока, як наливається лютий обличчя Долінського.

Нарешті кзак догадався, накинув на руку зашморг, міцно прив'язав. Штовхнув прикладом у спину. Губенка кивнула з майдану. Макар ще побачив, що заложників відпустили. На серці у нього стало спокійніше, як у людини, котра виконала свій обов'язок і тепер щиро радіє з цього. Помітивши, що арештований посміхається, коноводи насторожились: чи не чекає їх пастка? Прискорили крок. А за кілька хвилин штовхнули Макара в одну з панських комор, кинули на долівку оберемок прілої соломи.

Не встиг Макар до пуття огледіти місце свого ув'язнення, як почувся голоси, двері прочинились. Увійшли ще кілька чоловіків. Ті так і стали посеред комори, нічого не помічаючи після яскравого сонячного світла. Губенко впізнав Микиту, Пилипа, Карпа Дюшка, Сидора...

Карп присів, узявся розпалувати вузол. Усі відійшли до Макара.

— То що робити будемо? — спитав Микита, обмірковуючи поглядом комору і переконавшись, що так просто з неї не вибратись.

— Чого вас привели сюди? Аж сам бачив: серед заложників жодного з вас не було, та й відпустили, здається, заложників черкесів...

— Тебе забрали, потім список зачитали... Ми вийшли, нас сюди, — коротко відповів Микита. — Здається мені, без Дученка тут не обійшлося, — це Роман.

— Так, — погодився Макар. — Але все одно доказів проти нас немає. Жодного. Це ви запам'ятайте і на допиті все заперечуйте. Ну, а випустять, Романа, — постарайся дізнатися, хто зрадив. Надалі нам наука. Щоб не вірили більше напові на слово, діяти обережніше. Та не в цьому наша основна помилка...

— А в чому ж? — не зрозумів Роман. — Що раніше півня червоного не пустили панові?

— Ні... Біда в тому, що ми діяли відірвано від основної маси селян, що про існування комітету деякі селяни навіть не догадувались... Ми не змогли переконати їх у необхідності організованого виступу проти поміщика. Та дехто ще й повірив Ерделі. А треба було б...

Докінчили думку Макарові не вдалося. Двері комори знову розчинилися, і кавказець багнетом показав: виходьте. Вийшли, мружачись від сонця. Неподдалі стояла гарба, поруч гарцювали на конях го два десятки кавказців.

— Кудись везимуть, — прошепотів Сидір на вухо Макарові, за що відразу дістав доброго штурхача від охоронця. Сидір не помилився. Селян разом з Макаром посадили на гарбу, і під охороною вона рушила степовою дорогою.

Губенко оглянувся на село. Ерделіка знемагала під пекучим промінням сонця. На вулицях нікого не було видно. Лише поблизу маєтку метушилися солдати. Макар не знав, що сюди він більше не повернеться. В голові моряка зріла думка: «Все ще тільки починається. Коли селяни в усіх губерніях виступлять — солдатів не вистачить, щоб «порядок» наводити! Перша поразка на ксрність, іншим разом справу не так повернемо. Так, усе лише починається, пане Ерделі! Вітру долонями не стримати... — усміхнувся Губенко, кинувши останній погляд на панський маєток, що через мить зник за пагорбом. — Усе тільки починається!..»

У Новоукраїні, куди привезли арештованих, Губенка відділили від інших ерделінів. Селяни трималися на допитах так, як порадив їм Макар. І через дев'ять днів усіх їх випустили «за браком доказів злочинної діяльності».

Макара Губенка відправив до Єлсаветграда. Йому загрожувало вислання в Сибір...

Сьогодні Макар Губенко приходить до нас із буремного 1905-го. Постає величезний мужик. За покликом власного серця, без довіду, належних знань, спираючись на своїх бідних односельчан, він прагнув зрештє їхнє життя світлим, прекрасним, отаким, яким ти бачиш його сьогодні, ровеснику.

Закінчення. Початок див. «Молодий комунар» за 26 лютого та 1, 5, 8 березня ц. р.

Редактор М. УСПАЛЕНКО.

До отчої слави

ТАКА МЕТА

Підтримуючи ініціативу першопрої організації ДТСААФ Ленінградського Балтійського заводу імені Орджонікідзе — взяти участь у ювілейній ударній вахті на честь 60-річчя Великого Жовтня, першопрої оборонний колектив інструментального цеху заводу «Червона зірка» зобов'язався ще більш активізувати роботу по військово-патріотичному вихованню молоді в дусі радянського патріотизму, пролетарського інтернаціоналізму, постійної готовності до захисту Батьківщини.

Спільно з комсомольською організацією дТСААФівці забезпечили участь молоді у посьмому етапі Всесоюзного походу «Шляхами слави батьків», організовану проведення Тиждень пам'яті героїв.

Активісти цеху хочуть добитись, щоб кожен юнак призовного віку пройшов початкову військову підготовку із загальною оцінкою не нижчою, ніж «добре», склав нормативний комплекс ГПО. Допризовників закріплюють за наставниками — ветеранами Великої Вітчизняної війни і війнами, звільненими в запас. Підтримуватимуть тісні зв'язки з колишніми робітниками, які нині проходять військову службу.

І ще орієнтир на те, щоб до ювілею технічним навчанням охопити п'яту частину всіх членів оборонного товариства і підготувати не менш як 85 шоферів, мотоциклістів та інших технічних спеціалістів. У спортивних секціях братимуть участь 42 проценти дТСААФівців.

В. МАШУК,
старший інструктор обкому
ДТСААФ.

Тандем.

Фото Ф. ГОНЧАР.

●ЧИ ДАЛЕКО ДО ОЛІМПУ?

НА ВОГНЕВИХ РУБЕЖАХ—ШКОЛЯРИ

Вже третій рік Міністерство освіти УРСР проводить республіканські змагання стрільцької змагання учнів 8—10 класів. У школах області ці змагання проходять, як і в попередні роки, в три етапи: перший — у середніх загальноосвітніх школах, другий — у районах і містах, а третій — у Кіровограді, де брали участь шість кращих команд. Протягом січня — лютого на вогневі рубежі вийшли майже 29 тисяч юних спортсменів, 12 600 учнів виконали нормативи комплексу ГПО, 1144 — розрядні нормативи всесоюзної спортивної класифікації.

Організовано пройшли змагання в Гайворонському, Голованівському, Олександрійському, Кіровоградському районах, у містах Кіровограді, Олександрії, Снітовопольськ. Тут білямість старшокласників склали норматив комплексу ГПО, понад 570 із них стали розрядниками.

В індивідуальному заліку найбільший успіх чекав учнів 9 класу середньої школи № 23 міста Кіровограда Юрія Коваленка та ученицю 9 класу Ульянівської середньої школи № 2 Любов Кияницьку, які вибили по 100 очок із 100 можливих. На очко менше у Галині Биковой та Анастасії Бичка (Ульянівська), Тетяні Бабчулан і Сергії Олександрівні (Кіровоград). Надії Скидальової (Новоміргород). Ще містять учнів: Олександр Володимирський, Микола Молочанюк, Петро Савчук, Валерій Субота, Віктор Ткаченко і Володимир Федоровський — мали по 98 очок. Усі тринадцять призерів виконали норматив другого розряду.

У командному заліку перемогла збірна команда Ульянівської середньої школи № 2 (1904), на друге місце вийшли спортсмени середньої школи № 23 м. Кіровограда (1451 очко), на третє — стрільці середньої школи № 13 м. Кіровограда (1341 очко). Ці команди до змагань готували офіцери запасу Ф. В. Мишоловка, І. М. Петренко, І. В. Корнійчук.

П. ВАНЯШИН,
інспектор шкіл області.

Наша адреса і телефони

316050. ГСП. Кіровоград 50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя—2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи—2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить
у вівторок, четвер,
суботу.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» —
орган Кіровоградського обкому
ЛКСМУ, г. Кіровоград.
Газета печатається
на українському письмі.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова
обласного управління у справах видавництва,
поліграфії і книжкової торгівлі,
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.